Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi www.esosder.org
Electronic Journal of Social Sciences ISSN:1304-0278

Güz-2011 Cilt:10 Sayı:38 (284-316) Autumn-2011 Volume:10 Issue:38

ILICA KASABASINDA RUMELİ YÖRÜKLERİ VE GÖÇ

IMMIGRATION AND RUMELI IMMIGRANTS IN ILICA TOWN

Yrd. Doç. Dr. İbrahim KIR
KSÜ Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi (Eğitim Sosyologu)
ibrahimkr46@gmail.com

Öz

Ilıca Kasabasında oturan Yörüklere "Muhacir" denilmektedir. Muhacirler, Osmanlı Devletinin iskân politikası gereği yıllar önce Batı Anadolu'dan göç ettirilip Balkanlarda fethedilen Selanik yöresine yerleştirilen ve Evlad-ı Fatihan olarak adlandırılan akıncı çocuklarıdır. Devlet-i Âliyi kuran asli unsurdan olan bu Yörük boyları, çok uzun süre Rumeli'yi yurt edindikleri için tarihi belgelere Rumeli Yörükleri olarak kaydedilmiştir. Bunlar Osmanlı Devletinin son dönemlerinde 1912-1913'de yaşanan Rumeli'nin kalbinde acı bir yara bırakan Balkan Harbi sırasında Selanik'in Langaza kazasından göç ettirilip Ilıca Kasabasına ve çevresindeki Süleymanlı (Zeytun) ve Kışla köylerine yerleştirilmiştir. Hayatı tam bir göç serüveni olan bu Yörük oymağına yeni yerleşim yerlerinde de "Selanik Muhacirleri" adı verilmiştir.

Bu çalışmada, önce kavramsal çözümlemeye gidilerek, Yörük, oymak, boy, göçmen, göç, iskân ve kasaba kavramları ele alınarak tanımlanmıştır. Daha sonra Rumeli Yörüklerinin tarihi ve yaşadıkları göç serüveni açıklanmıştır. Göç ve iskân olgusunun Ilıca Kasabasında iskân edilen Rumeli Yörük oymağı üzerindeki yansımaları ve göçüp geldikleri yerde yerli halkla yaşanan sosyal bütünleşme sorunları incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kasaba, Yörük, Göç, Kimlik, Aidiyet, Sosyal Bütünleşme.

Abstract

Yörüks dwelling in Ilıca Town, Kahramanmaras, Turkey are called 'Muhacir'. As the requirements of Ottoman Empire's settlement policy, Muhacirs are immigrated from Eastern Anatolia to Selanik territory and are the children of raiders called 'Evlad-ı Fatihan'. One of the basics components who faunded founding the great state of Ottoman, Yörük tribes are recorded in the historical documents as Rumeli Yörüks as they were settled in Rumeli. They were immigrated at the latest period of the Ottoman Empire during Balkan War 1912-1913 and were settled firstly around Suleymanli (Zeytun) and around Kışla Villages. Yörük tribe, whose life was an adventure of immigration, is called as Selanik Muhacirs in their new settlements.

In this study, firstly conceptual analyses were performed to define the terms of 'Yörük, Oymak, Tribe (boy), immigration, immigrant settlement and town'. The history and adventure of Rumeli Yörüks immigration was explained. The reflections of immigration and settlement on Rumeli Yörük tribes, settled in Ilıca Town, and the matters of social integration between the local people were studied.

Key Words: Town, Yörük, Migration, Identity, Attachment, Social Integration.

1.GİRİŞ

Ilıca Kasabası, Kahramanmaraş İlinin 66km kuzey-batısında etrafı Torosların uzantıları ormanlı dağlarla çevrili düz bir alanda kurulmuş, merkez ilçeye bağlı, adını sahip olduğu kaplıcalarından alan, kaplıca ve sağlık turizminin oldukça geliştiği, bu nedenle çevre köylerin cazibe merkezi olan, ilçe olma çabalarını sürdüren büyük ve ilginç bir beldedir. Ilıca Kasabası'ndaki Rumeli Yörüklerinin kültürel birikimlerinin, yaşadıkları göç serüveninin, uyum ve bütünleşme sorunlarının, değer ve normlarının belirlenerek sosyoloji literatürüne kazandırılması, yeni nesillere aktarılması, Türk kültürünün yaşatılması ve geleceği açısından ayrı bir önem taşımaktadır.

Göç, insanlık tarihi ile başlayıp, tarihi süreç içinde devam edip gelen sosyokültürel bir olgudur. Göçler, bazen gönüllü, bazen zorunlu, bazen ülkelerarası, bazen ülke içi göçler şeklinde gerçekleşmiş (Çavuşoğlu, 1999: 75), zaman, mekân ve şartlara göre farklı boyut ve şekillerde görülebilmiştir. Ancak bu sosyal hareketlilikler insanlık tarihine daima damgasını vurmuştur. "Göç, belli bir zaman ve mekândaki insanların gönüllü, gönülsüz, sosyal veya siyasi şartlardan ötürü bir mekân değişikliği" olup aynı zamanda sosyokültürel değişmeleri meydana getiren bir sosyal hareketliliktir (Türkyılmaz, vd., 1998:1-3). Göç olayını yaşayan kişiye muhacir denir (İpek, 2000:1).

Göç bir süreçtir. Tarih boyunca insan toplulukları sürekli hareketli bir yaşam sürmüştür. Türklerin, Orta Asya'dan Anadolu'ya oradan Rumeli'ye ve tekrar yine Anadolu'ya göçleri bunun en bariz örneğidir. Anadolu iç göç, dış göç, zorunlu göç, gönüllü göç gibi göçün her türlüsüne sahne olmuştur (Doğanay, 1991: 91-104). Türkiye sahip olduğu jeopolitik ve coğrafi konum itibariyle tarih boyunca birçok toplumun uğrak yeri "kavimler kapısı" olmuş, sürekli doğudan –batıdan Kafkaslardan ve Balkanlardan göç almıştır (Şener 2006:238; Ünal,2008:3).

Göç, demografik, sosyolojik, siyasi, antropolojik, psikolojik, ekonomik boyutları olan çok yönlü bir olgudur (Yalçın, 2004: 3-4). Göç doğum, ölüm faktörlerinin yanında nüfusu etkileyen bir üçüncü faktördür (Hess, Markson, Stein 1988: 500; Akt: Ünal, 2008:41).

Göç ve iskân, devletlerin tarihini ve sosyal yapısını etkileyen önemli birer sosyal olgudur (Arslan, 2008: 1). Göç, her ne kadar fiziksel hareketlilik ve bir mekân değişimi olarak görülse de toplumlar üzerinde sosyal, kültürel, ekonomik dönüşümlere ve toplumsal değişimlere neden olmaktadır. Göç, dünya toplumlarının sıklıkla karşılaştığı, çözümler aradığı önemli bir toplumsal sorun olarak görülmektedir. Bugün dünyanın birçok ülkesinin

www.esosder.org

demografik, sosyal, kültürel ve ekonomik yapısını göçlerin şekillendirdiği söylenebilir (Ünal,2008:1-2; Arslan, 2008: 1). Göç olgusunun toplumlar üzerinde bu denli etkili olmasına rağmen Türkiye'de göçmenler ile göçüp geldikleri yerdeki halk arasında yaşanan etkileşim, göçmenlerin uyumu, bütünleşmesi, yerleşim yerleri, şekilleri ve göç olgusu konularında sınırlı araştırmalar dışında bilgi bulunmamakta, dolayısıyla bu konudaki yorumlar yetersiz kalmaktadır. Millet-olma sürecinin yaşanmakta olduğu bir toplumda göçmenlerin bu sürece katkılarının araştırılması bir zorunluluk olarak görülmektedir (Doğanay,1997: http://www.dpt.gov.tr/ 29.04 2011).

Göçle âdete içselleşen önemli bir olgu da aşiret veya oymak olgusudur. Osmanlı arşiv belgelerinde Türkiye'de 7230 kadar millet-altı kuruluş olan daha çok Doğu ve Güneydoğu'da varlığını ve özelliğini devam ettiren oymak veya aşiret tespit edilmiştir (Türkay,1979,18; Kır, 2003: 219). Aşiretleşme, günümüzde hızlı teknolojik gelişme, sanayileşme ve kentleşme sonucu kan kaybetmesine rağmen, yine de sosyal bir gerçeklik olarak bazı yapısal özelliklerini koruyarak devam ettirmektedir (Taşdelen, 1997, 5; Kır, 2003: 219).

Cumhuriyetle başlayan millet-olma girişimlerinin dokusunu oluşturan dil, tarih ve coğrafyada bütünleşmeyi gerçekleştirebilmek için aşiret ve kabile yapısının çözüme kavuşturulması gerekmektedir. Millet-altı denilen kabile ve aşiret yapısı çözüme ulaştırılmadan sosyal bütünleşmeyi sağlama, ülkenin kalkınma sürecini başlatma gecikebilir (Türkdoğan, 1998a; Türkdoğan, 1998b:xı; Kır, 2003: 219).

Bu araştırmanın amacı; Ilıca Kasabasında iskân edilen Rumeli Yörüklerinin tarihini ve yaşadıkları göç serüvenini açıklamak, göç ve iskân olgusunun bu Rumeli Yörük boyu üzerindeki etkilerini ve göçüp geldikleri yerde yerli halkla yaşanan uyum ve sosyal bütünleşme sorunlarını incelemektir. Bu suretle Ilıca Kasabasında ve çevresindeki iki köyde yaşayan Rumeli Yörüklerinin tarihin süzgecinden geçip birikerek bu günlere ulaşan kültürel değerlerinin, göç olgusunun, uyum ve bütünleşme sorunlarının sosyoloji bilimine kazandırılması ve yeni nesillere tanıtılması düşünülmektedir.

Bu araştırma, sosyal yapının önemli belirleyici öğelerinden olan, oymakların yıllarca nesilden nesle devam ettirdiği, kültürel değer, norm, gelenek, görenek, göç, uyum, sosyal bütünleşme ve değişimin; belgesel tarama, görüşme ve katılımcı gözlem tekniklerinden yararlanarak nitel araştırma yöntemi ile yapılmış betimsel bir çalışmadır.

www.esosder.org

2.KONU İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

Sosyal bilimlerde kavramların çözümlenmesi önemlidir. Çünkü konular bu kavramlara bağlı kalınarak açıklanır. Göç, sosyolojinin temel konularından biridir. Sosyoloji göçleri sosyal yapı, sosyal ilişki, sosyokültürel değişme açılarından ele alır inceler (Türkyılmaz, vd., 1998:2).

Göç: Sözcük olarak muhaceret, taşınma ve nakil anlamlarına gelmektedir (TDK,1988:556). Osmanlıca Türkçesinde hicret dışa göç, muhaceret içe göç anlamında kullanılmıştır (Çavuşoğlu,1999: 74; Ünal, 2008: 41).

Konunun açıklığa kavuşması için birkaç farklı tanımı incelemede yarar vardır.

Göç, sözlükte "ekonomik, toplumsal veya siyasi sebeplerle bireylerin veya toplulukların bir ülkeden başka bir ülkeye, bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine gitme işi" olarak tanımlanmaktadır (TDK,1988:556).

Göç ve değişme konusunda ilk ve temel araştırmalardan birini yapan Akkayan'a göre, **"**birey veya grupların hayatlarının bir kısmını veya tamamını geçirmek, geçici veya sürekli kalmak üzere sosyal, kültürel, ekonomik, siyasi sebeplerle bir yerden bir başka yere gitmelerine göç denir" (Akkayan, 1979: 22-23).

"Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göceden Ailelerin Sorunları", konulu araştırmayı gerçekleştiren Türkyılmaz ve ekibine göre ise, göç, "belirli bir zaman ve mekanda bireylerin veya sosyal grupların, kısa ya da uzun veya daimi süreli bir mekan ve sosyokültürel alana yerleşmeleridir" (Türkyılmaz, vd., 1998:25).

Karpat, (2003:3) göçü, asıl yerinden ulaşılmak istenen yere hareket; Jackson (1986: 2), bir sosyal olgu; Kearney (1996:374), coğrafi yer değiştirme; Çavuşoğlu (1999:73), bir ekolojik çevre ve sosyal çevrenin terk edilerek yeni bir ekolojik çevre ve sosyal çevreye girme; (Akt: Ünal, 2008:28-38). Ozankaya'da (1984: 36), benzer bir yaklaşımla göçü,"bireylerin ya da toplumsal kümelerin yerleşmek üzere bir yerden başka bir yere gitmeleri" şeklinde tanımlamaktadır.

Göçebelik (muhacirlik): "Bir topluluğun, bir toplumsal kümenin, yaşamak için gerekli kaynakları elde edebilme ereğiyle düzenli aralıklarla yer değiştirme gelenek ya da alışkanlıklarında olması"dır (Ozankaya, 1984: 36).

İskân: sözcük olarak (1)yurtlandırma, yerleştirme, (2)yurtlanma, yerleşme, (3) yurt kazandırma boş bir yere insan yerleştirme (TDK, 1988:718), (4)sakin kılma, oturtma, ev

www.esosder.org

sahibi etme, yerleştirme faaliyeti anlamlarına gelmektedir (Develioğlu, 1970: 539). Genel anlamıyla beşeri yerleşimdir (Halaçoğlu, 2006:1). Burada kastedilen ise Ilıca kasabasına yerleştirilen Rumeli Yörüklerinin diğer ifade ile Selanik muhacirlerinin iskânıdır.

Yörük: Türkçe sözlükte, "hayvancılıkla geçinen göçebe Türkmen boyu" olarak ifade edilmekte; Türkmen, Yörük ve Yürük, kavramları eş anlamlı olarak kullanılmaktadır (TDK, 1988:1643). Diğer ifadelerle Yürük; (1)"çok ve çabuk yürüyen, iyi yol alan, hızlı giden", (2)"Osmanlı Devletinde otuzar kişilik ocaklar olarak Rumeli'ye yerleştirilen ve savaş zamanlarında geri hizmetlerde çalıştırılan asker", (3)"göçebe" dir (TDK, 1988: 1654).

Eröz'e göre (1991: 20); Yörük; "yürümek fiilinden yapılma, Anadolu'ya gelip yurt tutan göçebe Oğuz boylarını (Türkmenleri) ifade eden bir kelimedir." Halaçoğlu (2009:xı), da aynı görüşü paylaşmaktadır. Köprülü, aşiret, Yörük ve Türkmen sözcüklerini aynı anlamda kullanmıştır (Köprülüzade,1923:147; Akt: Gökbilgin, 1957 :7).

Yörük, genel olarak Anadolu'da ve Rumeli'de göçebe hayatı yaşayan Türk kabilelerine verilen addır. Osmanlı devletinin kuruluşunda etkin olan unsurlardan konargöçer aşiretler yaşadıklara bölgelere göre, Türkmen veya Yörük diye bilinmektedir. XVI. yy.da Anadolu'yu ortadan iki bölgeye ayıran Kızılırmak nehrinin doğusunda Doğu ve Güney Anadolu'da, Suriye ve Irak'ta kalan kısmında yaşayan Türk aşiretlerine genellikle Türkmen; Batı Anadolu'da, Adalar ve Rumeli'de yaşayanlara ise Yörük denmektedir (Sümer, 1952:511; İnbaşı, 2000: 145-193). Yörükler, "Anadolu ve Rumeli'de göçebe olarak yaşayan, geçimlerini hayvancılıkla sağlayan ve mevsimlere göre ova veya yaylalarda kurdukları çadırlarda oturan Oğuz Türklerine verilen addır. Bunlara, Türkmenler adı da verilir. Cesur, muharip, iyi yürüyen, eli ayağı sağlam gibi manaları ifade eden Yörük kelimesi yerine, yürük kelimesi de kullanılır. Genel olarak konargöçer hayat yaşayan bütün Türk toplulukları için kullanılan bu isim, daha çok göçebe Oğuz boyları için alem (özel isim) olmuştur" (Halaçoğlu, 2009: xı-xxvıı; http:// sahinozgul. sitemynet. com/ 30.10.2006).

Rumeli Yörükleri: Rumeli'nin fethini ilk defa Orhan Bey'in en büyük oğlu Süleyman Paşa başlatmıştır. Süleyman Paşa, 1354 tarihinde Gelibolu'yu aldıktan sonra fetih hareketini Tekirdağ'a kadar sürdürmüştür. Daha sonra Orhan Gazi, I. Murat, Yıldırım Bayazıt ve Fatih zamanında Rumeli'nin fethine devam edilmiştir. Fethedilen topraklara da bir lütuf olarak Anadolu'nun çeşitli yerlerinde konargöçer hayat yaşayan Yörükler yerleştirilmiştir. Osmanlının mührünü vurduğu bu topraklarda dört-beş asır yaşayan kalıcı izler bırakarak buraları yurt edinen Evlad-ı Fatihan olarak da anılan Türk boylarına Rumeli Yörükleri adı

www.sosder.org

verilmiştir (Eröz, 1991:239-248). Bu çalışmada kastedilen ise, Ilıca Kasabasında oturan muhacirlerdir.

Oymak (Aşiret):

Türkçe sözlükte oymak ile aşiret eş anlamlıdır (TDK,1988: 98). Oymak (aşiret)**;** belli bir coğrafi çevrede, bazen göçebe, bazen yarı göçebe, bazen de yerleşik bir hayat süren, soy birliği ve kan bağı akrabalığına dayalı, kültür birliğine sahip obaların birleşmesinden meydana gelen, insanlar arasındaki sosyal ilişkileri törelerin belirlediği, cemaatvari ilişkilerin yaygın olduğu, idari, iktisadi, sosyal, siyasal ve yerel bir topluluktur. Aşiret reisliği ise aşiretin en güçlü boyunun elinde bulunan, babadan oğla geçen, aşiretin yönetimini sağlayan geleneksel, yerel bir yönetim biçimidir (Kır,1993, 159; Kır, 2003: 220).

Kasaba: Köy ile kent arasında bir ara yerleşim birimi niteliği gösteren, kırsal ve kentsel yapının özelliklerini birlikte yansıtmakla beraber kendine özgü özellikleri olan, muhafazakârlık yönü ağır basan, nüfusu 2 bin ile 10 bin arasında değişen, yönetim, eğitim, ticaret, sanayi ve tarım gibi işlevleri yerine getirerek kırsal kesime merkezlik yapan, bir yerleşim birimidir (Kır 1993: 17).

3.RUMELİ YÖRÜKLERİNİN TARİHÇESİ

Rumeli Yörükleri veya muhacirlerin tarihi; Orta Asya'dan Anadolu'ya, Anadolu'dan Rumeli'ye, Rumeli'den tekrar Anadolu'ya yapılan uzun bir göç serüveninin hikâyesi ve türküsüdür.

Türk soyunun en eski temsilcileri Hunlardır. Sonra Göktürkler gelir. Türklerin tarihi anayurdu, Asya'da Sibirya ve Baykal Gölü ile Angara ve Yenisey ırmakları arasındaki Orta Asya olarak bilinen bölgedir. Gök Türklerin idaresindeki Türk budunlardan birisi dokuz boydan oluşan Oğuzlardır. Oğuzlar, VIII. Yüzyılda İslam'ı kabul ettiler ve sonra Türkmen adını aldılar (Sümer, 1999: 1-4). Orta Asya geniş bozkırlarla kaplıdır. Bundan dolayı Türklerin hayat şartları bozkır kültürüne dayanır. Bozkır göçebe bir hayatı yansıtır. Türklerin birçok özelliğinin yanı sıra devlet kurma ve hayvancılık gibi iki belirgin özelliğinin olduğu bilinmektedir. Türkler cihangir bir ruha sahip oldukları, hayvancılık yaptıkları, konargöçer bir yaşam tarzını benimsedikleri için buradan dünyanın değişik yerlerine ve Anadolu'ya göç ettiler (Halaçoğlu, 2009: vıı; Gaziantep Valiliği, 2002: 1-3). Türkmenlerin Batı ve Güney Anadolu'ya göç edip yerleşenlerine de Yörük adı verildi (Sümer, 1999: 3-4). Diğer bir ifade ile Orta Asya'dan Batı ve Güney Anadolu'ya yani Akdeniz ve Ege Bölgelerine göç edip

www.esosder.org

yerleşen Oğuz tipini yansıtan topluluklara Yörük adı verilmiştir (Sümer, 1999: 3-4). Yörükler ismi ile müsemma bir şekilde hep yürüyen, göçen insanlar olarak hayat sürmüşlerdir.

Türk toplumu tarihte özellikle ilk ve ortaçağda göçebe, yarı göçebe veya konargöçer olarak yaşayan bir toplum olarak bilinmektedir. Bu toplumun göçebelikten tarım toplumuna geçişi uzun yıllar almıştır. Göçebeleri ve yarı göçebeleri toprağa bağlama ve uygun yurtlara yerleştirme her devletin siyasi, sosyal, iktisadi, milli bir görevi olmuştur (Eröz, 1991: 239-240).

3.1. Yörüklerin İskânı (Toprağa Yerleştirilmesi)

Göçebe bir hayat yaşayan Türk boyları Selçuklu Devletinin kurulması ile birlikte Orta Asya'dan kalkarak önce Horasan ve İran daha sonrada batıya göç etmeye başladılar. Bu göçebeler Melikşah ve Süleyman zamanında Orta Anadolu yaylalarına yerleştirildi. Selçuklu Beylikleri döneminde de göçebelerin Anadolu'ya iskanı devam etti (Eröz, 1991:240-244).

Osmanlılar, zamanında da Yörüklerin veya göçmenlerin büyük çoğunluğu devlet eliyle planlı ve sistemli bir şekilde Anadaolu'da belirli yerlere iskân edildi (Doğanay, 1997; Akt: Ünal,2008:217). Askeri ve stratejik görevler de vererek (Gökbilgin, 1957: 20), konargöçer hayat yaşayan birçok Yörük nüfus yeni fethedilen yerlere yerleştirildi (Halaçoğlu, 2006:14) Selçuklularda iktalara, Osmanlılarda, tımarlara yerleştirilen Türkmen gençleri barış zamanında çiftliklerde çalışırken savaş zamanında sefere çağrılmıştır (Eröz, 1991: 240-244).

3.2. Osmanlılar Döneminde Yörüklerin Rumeli'ye İskânı

Balkan; Türkçe kökenli bir kelimedir. Sık ormanlarla kaplı sıra dağlar anlamındadır. Diğer bir ifade ile ormanla örtülü sarp dağ veya dağlar silsilesi demektir (Şemsettin Sami, 1989:275). Bölge burada bulunan Balkan Dağlarından adını alır (Özey, 2006: 13). Osmanlıya göre, Meriç Nehri ile Tuna Nehirleri arası ve sık ormanlarla kaplı Balkan Dağları silsilelerinin uzandığı geniş alandaki ülkelerin genel adı "Rumeli'dir (Öztuna, 2006: 11-17). Yukarıda belirtildiği gibi, Osmanlının mührünü vurduğu bu topraklarda dört-beş asır yaşayan kalıcı izler bırakarak buraları yurt edinen Evlad-ı Fatihan olarak da anılan Türk boylarına Rumeli Yörükleri adı verilmiştir (Eröz, 1991:239-248).

Günümüzde olduğu gibi, geçmişte de Batı ülkelerinin gelişmişlik farklılığı cazibe merkezi olmasına neden olmuş, göçler çoğu zaman batıdan doğuya kuzeyden güneye gerçekleşmiştir (Gün 2007; Ünal,2008:3).

Türkler Balkanlarda, birinci dönem rolünü, Şamanist Türkler vasıtasıyla Karadeniz'in kuzeyinden gelerek oynamışlardır (Kocabaş, 2000: 11-15). Karadeniz'in kuzeyinden Balkanlar'a geçen ilk Türk boyları Batı Hunları, Avarlar, Bulgarlar, Macarlar, Peçenekler, Uzlar (Oğuz), Kumanlar (Kıpçaklar)dır (Truhelke Akt: İbrahimgil, 2003:191; Ünal, 2008: 42). Bu Türk boyları diğer Batı toplumları içinde asimile olmuştur (Kocabaş, 2000: 11-15).

Türkler Balkanlarda, ikinci dönem rolünü, Müslüman Türkler vasıtasıyla Karadeniz'in güneyinden gelerek oynamışlardır (Kocabaş, 2000: 16-25). Yukarıda belirtildiği gibi Rumeli'nin fethini ilk defa Orhan Bey'in en büyük oğlu Süleyman Paşa başlattı. Süleyman Paşa 1354 tarihinde Gelibolu'yu aldıktan sonra (İsen, 1997: 13) fetih hareketini Tekirdağ'a kadar uzattı. "1356 tarihinde Süleyman Paşa'nın ölümünden sonra, Sultan I. Murat tahta geçer geçmez, Rumeli'nin fethine devam etti. Osmanlı Türklerinin Rumeli'yi almalarını sağlayan kuvvetlerin başında Yörüklerden kurulmuş birlikler gelir. Osmanlıların Rumeli'ye geçişinden sonra, Yörüklerin önemli bir bölümü de Rumeli'ye göç ettirildi. Büyük Yörük akınları, Sultan Orhan zamanında başlayıp Fatih'e kadar devam etti. Yörükler, çok kısa zamanda Rumeli topraklarının önemli bir kısmını kolayca doldurarak Türk yurduna dönüştürdü (Özdemir, wikipedia.org; 03.05.2006).

Osmanlı Devleti Rumeli'de sistemli bir iskân politikası izlemiştir. Sultan I. Murad zamanında Osmanlı devletinin sınırları Vardar vadisine kadar ulaşmış, Selanik fetih edilmiş, Anadolu'nun bazı yerlerindeki Yörükler gönüllü olarak Rumeli'ye göç ettirilerek yerleştirilmiştir. Rumeli'de kırsal yörelerde yaşayan Hıristiyan halk savaş nedeniyle Balkanların iç ve dağlık bölgelerine çekildikçe onlardan boşalan yerlere Anadolu'dan Yörükler getirilerek iskân edilmiştir (İnbaş, 2002:158).

Yörüklerin, Rumeli'de yeni fethedilen yerlere yerleştirilmesi, Osmanlı Devletinin genel bir siyaseti idi (Halaçoğlu, 2009: xıv). Bu göç ve iskân hareketi bazı dönemler yavaşlamıştır. Ancak bu göçlerin bazen isteğe bağlı, bazen de devlet siyaseti doğrultusunda zorunlu olarak 18. yüzyılın sonlarına kadar devam ettiği görülmektedir (http://sahinozgul. sitemynet.com/ 30.10.2006). Osmanlı Devleti, bir yandan Anadolu'daki Türkmen Beyliklerini kendine bağlamaya çalışırken bir taraftan da Rumeli'nin fethedilmesine büyük önem vermiştir. Türkmen aşiretlerinin Rumeli'ye akınlar düzenlemesi yaylak ve kışlakları ele geçirmesi ve oralara kendi istek ve arzuları ile yerleşmeleri sağlanmıştır. Bu dönemde Rumeli'de daha çok konargöçer bir hayat yaşayan Yörükler, devletin bir taltifi olarak sunduğu arazilere yerleştirilmiştir. Orhan Gazi zamanında fethedilen yerlere Balıkesir havalisi Yörükleri yerleştirilmiştir. Daha sonra Rumeli'nin yerleşime uygun olduğu duyulunca Biga,

www.esosder.org

Balıkesir (Karesi) ve Aydın yöresinden Yörükler oralara giderek yerleşmiştir. Eröz, Aşıkpaşazade, Oruç Bey ve Neşri tarihlerine dayanarak ve tarihçi Barkan'dan naklederek I. Murat ve Yıldırım Bayazıt, zamanında Manisa (Saruhan) Yörüklerinin Rumeli'de Filipe, Serez ve Vardar Ovasına yerleştirildiğini belirtmektedir (Eröz, 1991: 245-246). Bazı araştırmacılara göre de, Balkanlara yerleştirilen Türklerin çoğunluğunu Karamanoğullarının ve Aydınoğullarının oluşturduğu belirtilmektedir (Önder, 2007: 321; Akdağ, 2005: 35).

XIV. yüzyıldan itibaren de Anadolu'dan göç ettirilen Yörükler genellikle Serez, Filipe ve Üsküp çevresine yerleştirilmiştir (Gökbilgin, 1957:12,14–15). Gökbilgin (1957:12,14), çok belirgin bir tarih tespit ederek I. Murat zamanında 1385'de (787) Serez yöresine Manisa'dan (Saruhan) Yörüklerin göç ettirilip iskân edildiğini ifade etmektedir. "Manisa **(**Saruhan)dan, Serez taraflarına kalabalık gruplar hâlinde sevk edilen Yörükler, iskân edildikleri yeni bölgelerde, yabancı unsurlar arasında bir dayanak noktası teşkil ettiler ve ileride yapılacak fetihlere yardımcı oldular" (http://sahinozgul.sitemynet.com/ 30.10.2006).

Köprülü'ye (1991:107) göre, Osmanlı kendi dindaş ve ırkdaşlarına Batı Anadolu'ya olduğu gibi Rumeli'ye de göçü teşvik etmiş, göçürme, yerleştirme, şeneltme hareketi ile fethedilen toprakların güvenliğini sağlamayı ve ekonomik açıdan kalkınmasını gerçekleştirmeyi hedeflemiştir. Bu amaçla Rumeli'deki boş ve zengin topraklara Orta Anadolu'dan, Karesi (Balıkesir), Saruhan, Aydın, Menteşe gibi sahil beyliklerinden birçok Yörük göç ettirilmiştir.

II. Murat ve Fatih zamanında Karaman, Konya ve Ankara civarından Türkmen aşiretleri alınıp Rumeli'ye yerleştirilmiştir (Gökbilgin, 1957: 12). I. Mehmet ile II. Mehmet, yeni fethedilen Rumeli'de Hıristiyanların oturduğu bölgeler arasında daha güçlü bir yerleşik Müslüman taban oluşturabilmek, yeni fethedilen yerleşim yerlerinin güvenliğini sağlamak için konargöçer hayat yaşayan Yörüklerin Rumeli'ye göç ve iskân edilmesi yönünde çalışmalar yapmışlardır. Bu bağlamda yeni köyler kurarak bazı topluluklar çiftçi olarak iskân edilmiş bazıları da kamu hizmetini yerine getirmekle görevlendirilmiştir (Orhonlu, 1987; Gökbunar, 2003: 61). Akt:Arslan, 2008:5). "Fatih zamanında Rumeli'deki Yörüklere Allah yolunda gaza ve cihat ettiklerinden dini mübin adına hizmet ettiklerinden dolayı, Evlad-ı Fatihan adı verilmiştir" (A.Refik, 1930: VII).

XVI. yüzyıl Anadolu'da çıkan Celali isyanları nedeniyle de birçok Yörük Balkanlar'a göç ettirilmiştir (Önder 2007: 321; Akt: Ünal, 2008: 43). Örneğin,1530'lu yıllarda Rumeli'de 50.000 Yörük ailesi iskân edilmiştir (Küçük, 2005: 20). Rumeli'de XVI. yüzyıldan itibaren

www.esosder.org

Yörüklerin en yoğun yaşadığı yer Selanik yöresidir. Anadolu'dan göç ettirilip buradaki yaylak ve kışlaklara yerleştirilmiş ve daha önce Fatih zamanında olduğu gibi XVII. yüzyılda (Halaçoğlu, 2009: xvıı) ve XVIII. yüzyılda da bunlar Evlad-ı Fatihan olarak anılmıştır (Gökbilgin, 1957:74). XIX. yüzyıl başında bir İngiliz yazarının Selanik vilayetinde oturan Yörük beyine bağlı Yörüklerin Gümülcine, Drama, Serez, Nevrekop, Usturumca gibi kazalarda oturduğunu belirtmektedir (Akt: Gökbilgin, 1957:77).

Ilıca Kasabası, Süleymanlı ve Kışla Köylerindeki yaşlıların atalarından işittiklerine göre, Rumeli'deki Selanik Yörükleri bundan yaklaşık 400-500 yıl önce Konya Karaman yöresinden ve Batı Anadolu'dan alınarak Selanik İlinin Langaza ve Serez kazalarının köylerine iskân edilmiştir (Kaynak kişiler). Bu bilgiler Akdağ'ın verdiği bilgilerle örtüşmektedir. Karamanoğulları beyliği kökenli Yörüklerin büyük çoğunluğunun Rumeli'de kırsal alanlara yerleştirildiği belirtilmektedir (Akdağ, 2005: 35). Kaynaklarda Atatürk'ün anne tarafının da Konya Karamandan alınıp Selanik ili Langaza kazasına yerleştirilen Yörük boyundan olduğu belirtilmektedir (Güler, 2000; http://www.konya.gov.tr/ 11.05.2006); (http://www.heddam. com/ 11.05.2006). Böylece Balkan ülkeleri ile Yörük boyları arasında yıllarca benzer bir yaşam tarzı paylaşılarak ortak bir tarih oluşturulmuştur (Şimşir, 2003:331).

3.3. Rumeli Yörüklerinin Yaşam Tarzı

Yörüklerde aile yapısı, erkek egemen ataerkil bir nitelik göstermekte idi. Tek evlilik esastı. Yörükler, amcakızı, dayıkızı ve teyzekızı gibi yakın akrabayla da evlenirlerdi. Evlenen çocuklar hemen evlerini ayırmaz baba evinde yaşar, geniş aileler oluştururlardı. Yörüklerin yönetim yapısı, oba, oymak, boy ve ulus şeklindeydi. Yaylak ve kışlaklarda, bir soyun yaşadığı alana oba denirdi. Bu terim, bugün Ilıca Kasabası'ndaki mahallelerde Aşağı Oba, Orta Oba, Yukarı Oba adlarıyla yaşamaktadır. Ancak kasaba ve şehirlerde bu terimin yerini mahalle kelimesi almıştır. Bir veya iki oba halkına oymak denirdi. Oymakların başında, kethüda bulunurdu. Yörükler, buna, kâhya derlerdi. Bu gelenekten etkilenerek bugün de Ilıca'da muhtarlara kâhya denilmektedir. "Birkaç oymağın birleşmesinden meydana gelen topluluklara, boy adı verilirdi. Boyun başında boy beyi bulunurdu. Boy beylerine daha sonra, Yörük başbuğu adı da verildi. Birkaç boyun birleşmesinden ulus meydana gelir, bunun başkanlarına ulus beyi denirdi" (http://sahinozgul.sitemynet.com/ 30.10.2006).

Rumeli'de Yörüklerin sayıları artınca Osmanlı Devleti Yörükleri kanun ve nizamnamelerle idari ve askeri maksatlarla teşkilatlandırdı. Yörüklerin bu organizasyonuna "ocak" adı verilmekte idi. Ocaklar, 1 eşkinci, 4 çatal, 20'si de yamak olmak üzere 25 askerden

www.sosbil.org

oluşmakta idi. Daha sonraki dönemlerde bu sayılar yıllara göre değişmiş, ocaktaki birey veya asker sayısı 30'a çıkarılmıştır (İnbaşı, 2000: 146-153).

Yörük gruplarının amiri Mir-i Yörükan ya da Mir-liva-i Yörükan denilen subaşı (zaim) lardı. Subaşılar yamaklardan vergi almakta idiler. Yörük yapılanmasında Subaşılara bağlı çeribaşılar (seraskerler) vardı. Bunların emrinde duruma göre, 3, 5, 7 ve 10 ocak bulunabilmekte idi. Bunlar yamaklardan vergi almakta idi. Ocak biriminde sayısı en fazla olanlar eşkinci, çatal ve yamaklardı. Eşkinci sefere katılan sipahiler, çatal ise o yıl nöbeti olmayan eşkinciye denilmekte idi. Çatal, eşkinci ile yamak arasında bir sınıftı. Ocakta asıl unsurları ise yamaklar oluşturmakta idi (İnbaşı, 2000: 149-153).

Rumeli Yörüklerinin; 1) boş arazilerin şeneltilerek iskâna açılması, 2) bulundukları bölgede asayişin sağlanması, 3) cami ve mescitlerin tamiri, 4) derbentçilik hizmeti (sınırdaki küçük kale ve geçit bekçiliği), 5) kale ve hisar muhafızlığı, 6) kalelerin bakım ve tamiri, 7)madenlerin işletilmesi, 8) menzillerde zahire toplanması, 9) ordu için at yetiştirilmesi ve eğitimi 10) pirinç yetiştirilmesi, 11) sahillere gemi malzemesinin temini, yerleştirilmesi ve gemi yapımı, 12) sefer sırasında askeri malzeme ve topların nakliyesi, 13) su kanalları ve su yollarının bakım ve tamiri, 14) yeni bir kalenin inşa edilmesi, 15) yolların emniyeti, tamir ve bakımı, 16) ok ve yay imalatı gibi görevleri vardır (İnbaşı, 2000: 153-154).

3.4. Selanik Yörükleri

Tahrir defterlerine göre, Rumeli Yörük grupları; Naldöken, Tanrıdağı, Selanik, Kocacık, Ofcabolu ve Vize Yörüklerinden oluşmaktadır. Tatar ve Canbazlar da Rumeli Yörüklerinden sayılmıştır (İnbaşı, 2000: 157). Rumeli'de Yörüklerin en yoğun yaşadığı yer olarak Selanik bilinmektedir (İnbaşı, 2000: 165). Selanik Osmanlının önemli bir merkezidir. Selanik o gün Rumeli'nin İstanbul'u gibidir. Günümüzdeki İstanbul Ankara arasındaki irtibat o gün Selanik İstanbul arasında vardı (Akdağ,2005: 35). Selanik çevresinin göçebe hayat tarzına müsait yaylak ve kışlakları, fethedildikten hemen sonra, XVI. yüzyılın birinci yarısından itibaren Yörükler tarafından yerleşim alanı olarak seçilmiştir (Gökbilgin, 1957: 74; İnbaşı, 2000: 165). Ilıca Kasabasındaki yaşlıların Balkanlarda iken Rumeli Yörüklerinin yerleşim yeri olarak belirttikleri Serez'de 1675 de Selanik Yörüklerinden 1 ocak, Ofcabolu Yörüklerinden 2 ocak, tespit edilmiştir (Gökbilgin, 1957:74; İnbaşı, 2000: 166, 173).

Kaynak kişilere göre, Ilıca Kasabası, Süleymanlı ve Kışla Köylerindeki muhacirlerin, Selanik'teki yerleşim yerleri; Langaza (kaza), Ayvalık, Serez Ovası, Ayvalıdere, Karaçallı, Ayşeobası, Mazgallı, vb. yerleşim birimleridir. Yaşlıların anlattıklarına göre, önceleri

www.esosder.org

konargöçer bir hayat yaşamakta daha çok keçi beslemekte olan Rumeli Yörükleri toprağa çok erken dönemde yerleştirilmiştir. Yörükler toprağa yerleştirildikten sonrada konargöçer bir hayat yaşamışlardır. Selanik'te yerleşim dağınık, evler bahçeli, yapılar yığma üzerleri kiremitlidir. Geçim hayvancılık ve tarım üzerinedir. Yörede rakım deniz seviyesine çok yakın, iklim yağışlı ve ılımandır. Her türlü meyve sebzenin yetiştiği özellikle zeytinin bol olduğu bir yerdir (Kaynak Kişiler). Gökbilgin'in tespitleriyle kaynak kişilerden alınan bilgilerin örtüştüğü görülmektedir. Gökbilgin'e, (1957: 48) göre, Rumeli'deki Yörüklerin ilk başta konargöçer bir hayat yaşadığı fakat hemen yerleşik bir hayata geçip çift ve çubukla da uğraştıkları bilinmektedir. Rumeli Yörüklerinin yaşadıkları yerler yayla, kışla, oba gibi isimlerle anılmakta yarı göçebe bir hayatı yansıtmaktadır. Mesela Sulayaylası, Çukurkışla, Sarıcaobası, Karlı gibi (Gökbilgin,1957: 97).

3.5. Osmanlılar Döneminde Rumeli Yörüklerinin Anadolu'ya Dönüşü ve İskânı

Balkanlar dini ve etnik yapı bakımından dünyanın hiçbir yöresinde görülemeyecek derecede karmaşık bir yapıya sahiptir. Birçok din ve ırk bir arada ve karma bir biçimde yaşamaktadır. Hatta buradaki ırk ve dinlerin çeşitliliğinden dolayı, Balkanlar karışık halde bulunan büyük bir antropoloji müzesine benzetilmektedir (Sloane 1987:40).

Dört-beş asır tamamen bir Türk yurdu, şüheda yurdu olan şehirleri, köyleri, camileri, medreseleri, çarşıları, hanları, hamamları, mezarları, türbeleri, yolları, köprüleri, çeşmeleri ile Osmanlı mührünün vurulduğu bu mukaddes topraklara yukarda belirtildiği gibi bir lütuf olarak Anadolu'nun çeşitli yerlerinde konargöçer hayat yaşayan Yörükler yerleştirilmiştir. Buraları fetheden akıncıların çocukları olmalarından dolayı Evlad-ı Fatihan olarak da anılan bu Türk boylarına daha sonra Rumeli Yörükleri adı verilmiştir. II. Abdülhamid'in tahtan indirilmesi ve Osmanlının zayıf düşmesi sonucu 1912–1913 yıllarında Yunan ve Bulgar çeteleri isyan ederek Balkan Harbini başlatmıştır. İşte bu elim Balkan Savaşından sonra göç tersine dönmüş bu güzelim topraklar Müslüman Türk boyları tarafından terk edilmek zorunda kalınmıştır.

Rumeli'den, 1912 – 1913'de çıkan Balkan Savaşı sırasında 1 173 52 göçmenin, 1914 - 1915 Birinci Dünya Savaşı sırasında da yaklaşık 120 556 göçmenin Anadolu'ya geldiği tahmin edilmektedir. Birinci Dünya Savaşına kadar Kafkasya'dan, Balkanlardan ve Ege adalarından Anadolu'ya gelen göçmenlerin sayısı bir milyonun üstündedir. Anadolu tarihinin son iki yüz yılında bu sayının, 3 milyon 500 bine yaklaştığı belirtilmektedir (Arı,1960:5; Akt: Doğanay.1997: http://www.dpt.gov.tr/ 29.04 20011).

www.esosder.org

Selanik ilinin Langaza kazasındaki Yörüklerin başında reis olarak köyün kanaat önderi Arif Hoca bulunmakta idi. Arif Hoca varlıklı bir kişidir. Geçmişte darlık ve kıtlık döneminde ırk ve din ayırmadan herkese yardım etmiştir. Arif Hoca cömertliği ve yardımseverliği ile Müslüman Türkleri, kendine bağladığı gibi, Hıristiyan olan Yunan ve Bulgarların da sempatisini kazanmıştır. Balkan isyanı başlayınca sırasıyla Bulgar ve Yunan çeteleri, köyleri basmış, fakat Arif Hocanın iyiliğini hatırlayarak onun evine ve oymağına dokunmamış, hatta yağmayı önlemek için evinin önüne nöbetçi dikmiş, sonunda taşınabilir malları yanlarına alarak göç etmelerine müsaade etmişlerdir. Osmanlı Devletinin de yardımıyla Evlad-ı Fatihan olarak anılan Osmanlının bu asil evlatları Yunan, Bulgar, Sırp ve Karadağ çetelerine ezdirilmeyerek tekrar Anadolu'ya göç ettirilir. Araştırmaya konu olan bu Rumeli Yörükleri, Selanik'ten Anadolu'ya 1913 yılında hareket etmiştir. Bu göçü tarihi belgeler ve olaylar da kanıtlamaktadır. Ayrıca birçok yaşlıda bu tarihi atalarından duyduklarını söylemektedir. Kışla köyünden Mahmut Kibar'ın tütün tabakasının üzerinde de Rumeli'den göçün 1913 tarihinde gerçekleştiği yazılmaktadır (Kaynak Kişiler).

1913 tarihinde Müslüman halk, nesi var nesi yoksa terk ederek canlarını kurtarma pahasına yükte hafif pahada ağır eşyalarını yük hayvanları, at arabaları ve kağnılara yükleyerek, doğuya yıllar önce dedelerinin geldikleri yöne doğru harekete geçerler (Gökçe, 2011:17). Langaza ve Serez'den kalkan göç kafilesinde, gençler ve biraz gücü olanlar yaya olarak yürür. Çocuk, hasta ve yaşlılar da at arabaları ve kağnılardaki taşıyabildikleri eşyaların üzerine bindirilerek yola çıkılır. Fakat yol emniyeti yoktur, konak yerleri güvenli değildir. Yol uzadıkça sıkıntılar artar, yaşlılar bitkinleşir çocuklar ateşlenir. Beş yüzyıllık vatanı terk ediş, yolda yalnızlık, terk edilmişlik, güvenlik ve ölüm endişesi, yürekleri sızlatır sessizce ağlayıp sızlayanlar olur. Muhacirler, açlık, susuzluk, soğuk, yalnızlık, hastalık, yorgunluk, çetelerin saldırısı gibi birçok düşmanı karşılarına alarak uzun ve son derece meşakkatli bir yolculuktan sonra Selanik limanına ulaşırlar. Kontrol işlemlerinden sonra göç kafilesi gemiye bindirilir. (Gökçe, 2011:199-221).

Gemi Selanik'ten İzmir'e gelir. İzmir'de Arif Hoca, kafiledeki Molla İsmail'e danışır "Molla nereye gidelim diye sorar" o da "Hocam 'evveli Şam ahiri Şam' derler, 'Şam toprağında savaş olmaz, gâvur girmez' derler, biz bu savaşlardan bıktık gelin Şama gidelim" der. Gemiyle tekrar yola devam ederler, yollar çok sıkıntılıdır yolcular arasında çocuklar, yaşlılar, kadınlar vardır. Hastalanıp ölenler olur, iniltiler, ağıt sesleri, çığlıklar geminin içine dalga dalga yayılır. Uzun ve meşakkatli bir gemi yolculuğundan sonra İskenderun'a gelirler. İskenderun'a gelen bu muhacirlerin bir kısmı Halep ve Şama gider, bir kısmı Çukurova'da

göçmen namıyla Gazi Köyü, Akdam, Pekmezci, Yeşilova vb. yerlere yerleşir. Halep ve Şama gidenler ısınamazlar oralara geri dönüp kafileye tekrar katılırlar. Çukurova'da bu seferde sıcak ve sıtma salgını yakalar yakalarını. Yörüktür bunlar gözleri hep yayladadır. Sonra tekrar düşerler yaylaya doğru yollara Çukurova'nın kuzeyinde Andırın kazasının Anacık, Özecik ve Tokmaklı köylerine varırlar. Bir kısmı da, Maraş'ın merkezinde ve merkeze bağlı Bertiz, Fırnız, Fenk köylerinde ve Pazarcığın Uzungeriç köyünde geçici bir süre kalırlar. Fakat bu Yörük boyunun gözü daima daha yüksek yaylalardadır. Sonunda Devletin iskân politikası gereği, bir kısmı sıtma salgınına rağmen Çukurova'da kalır, diğerlerinin büyük çoğunluğu 1915'de Ermenilerin göç ederek boşalttığı, İlter'in (1988:118) araştırmalarında o dönemde Maraş'ın kazası olarak belirtilen, Zeytun ile civarındaki Kışla ve Ilıca köylerine gelip yerleşirler. Daha sonra 1915'de Ermenilerin şehit ettiği Maraş Jandarma Komutanı Binbaşı Süleyman Bey'in anısına Zeytun'a Süleymanlı adı verilmiştir (İlter, 1988:126-127). Selanik Yörüklerinin Langaza ve Serez'in köylerinden kalkan başka bir grubu da kara yoluyla Edirne üzerinden gelerek bin bir sefalet içinde İstanbul'un Silivri ve Çatalca kazalarının köylerine yerleşirler. Sonra bu akraba Yörük oymakları arasında irtibat kurulmuş ama sosyal ilişkiler fazla geliştirilememiştir (Kaynak Kişiler).

Zeytun Kazası ve Ilıca Köyünün bazı obalarında yukarıda belirtildiği gibi 1915'e kadar Ermeniler oturmakta idi. Ermeniler Osmanlı Devletinin zayıf düştüğü son zamanlarında dış güçlerin tahriki ile başkaldırdılar. Devlet birçok cephede dış güçlerle savaşırken onlar devlete yardım edip vatanı koruma gerekirken devletin zayıf düşmesini fırsat bilerek isyan edip yıllarca beraber yaşadıkları insanlara arkadan vurdular. Zeytun Ermeni çeteleri, dağa çıkarak Müslüman Türk köylerine saldırdılar, mala, cana ve ırza tecavüze yeltendiler. Bu zulme dayanamayıp çevredeki Müslüman Türk köylerinden Beşen ve Kertmen köylüleri yurtlarını terk edip Bertiz'in yakın köylerine ve Gökçayır Beşenli köyüne göçtüler (Eyicil, 1999: 57-60,335,351). Köy yaşlılarından Kahir Kaçmaz'ın anlattıklarına göre; Ilıca köyü yerli Türkmenleri de Göksun Ahmetler ve Bertiz'in bazı köylerine göçmek zorunda kaldılar. Ermeniler tehcir edilince Ilıca köyünden gidenler tekrar yurtlarına geri döndüler. Ilıca Yazısı (düzlük) denilen yere yerleştiler. Bu suretle Dönükler obası oluştu. Göç ederek gittikleri yerden Ilıca'ya geri döndükleri için de bunlara Dönükler yerleştikleri yere de Dönükler Obası denildi (Kaynak Kişiler; Kır, 1979: 3). Osmanlı, Ermenileri yaptıkları bu zulüm neticesi ülkenin bu bölgesinden alıp daha güvenli bir bölgesi olan Pozantı ve Ereğli arasında Karapınar ve Sultaniye'ye, bir kısmını da Fırat kıyısında Zor köyüne tehcir etti. Bazı isyancılarda dağa çekilerek Nurhak'ın kuzeyinde Fındıcak'a yerleştiler. Daha sonra bu

www.esosder.org

eşkıyalar da yakalanarak mahkemeye çıkarıldı ve cezalandırıldı (İlter, 1988: 67-129; Eyicil, 1999:340-341). Sonra Selanik'in Langaza ve Serez kazalarından göçüp gelen bu Rumeli Yörükleri Ermenilerden boşalan Zeytun Kazası, Kışla köyü ve Ilıca köyünün Aşağı Oba, Orta Oba ve Yukarı Obalarına yerleştirildi. Yörükler toplumsal yapı bakımdan aile, (oba), ocak, soy, oymak, bölük, boy, kol, il uruk ve millet şeklinde teşkilatlandırılırdı. (Gökalp, 1992, 20-21; İnbaşı, 2000: 146-153). Ilıcadaki bu oba isimleri Yörüklerin teşkilat yapısından kaynaklanmaktadır.

Rumeli Yörüklerinin Ilıca Kasabasına yerleştikten sonra da yarı göçebe yaşam tarzını devam ettirdikleri ve bu kültürün en belirgin özelliği olan yaylacılık geleneğini yaşattıkları görülmektedir. 50'li, 60'lı ve 70'li yıllarda Ilıca kasabasında birçok ailenin 40-60 arasında keçi sürüsü bulunmakta yazın yaylalara göçülmekte idi. Mayıs ayında köye yakın bir yere göçülür hayme yapılırdı. Haziran, temmuz, ağustos aylarında ise Abaz Yaylası gibi yüksek yaylalara göçülür, eylül ayında tekrar köye yakın yere gelinir, ekim sonuna kadar orada kalınırdı. Abaz Yaylasında en meşhur konak yerleri, Nişanınyurdu, Moroluk, Öveç, Çatalardıç, Kaymakamardıcı, Kutluyurt, Kıvrakınyurdu, Memikinyurdu, Sarıçiçek gibi, Atlık Dağının önünde Zorkun, Çamlıdağ ile Yaylanın Dağının arasındaki vadide Hasanağanınyurdu, Çamlıdağın batısında Eriklibahçe, Kasabanın hemen kuzeyinde dağın eteğinde Kavaklıbahçe, Yaylabağı, Kırkgöz, Sandık, Erikliyayla, Çokranlık gibi yaylalar bulunmaktadır.

Yörükler için bir başkadır yaylalar, ayla denince gabardıç akla gelir. Yayla kültürü Yörüklerde, âşıkların deyişlerine, şiirlere, türkülere, atasözlerine yansımıştır. Örneğin, Kıvrak (2000: 47), bir Yörüğün diliyle 'gabardıçlı' yaylayı şöyle övmektedir: Armut ağlatır/Kavak kavlatır/Söğüt söyletir/Gabardıç gölgesi/Baş yayladır.

Karacaoğlan; Kamalaklı, karaardıçlı yüceler/Selvili, söğütlü yerin var dağlar. Diyerek yaylayı dağ ve üzerindeki ağaçlarla betimlemektedir.

Dadaloğlu ise; Bizim yaylamız otlu olur/Sütü kaymağı tatlı olur/Kız gelinden kutlu olur/Kızlar gelir yaylamıza. Dizeleriyle yayladaki ot -süt ilişkisi ve bunlar üzerinde egemen kız- gelin tiplemelerini karşılaştırması ile yaylayı tanımlamaktadır.

4. SOSYAL BÜTÜNLEŞME

Kasabanın sosyal yapısı, muhacir ve aşiret diye anılan iki gruptan oluşmaktadır (Kır,1979:2). Bu bakımdan makalede göç olgusu; aidiyet, kimlik, uyum ve sosyal bütünleşme boyutlarıyla el alınmıştır. Kimlik, genel anlamda bireyin kendi benlik duygusunu, kendi

hakkındaki duygu ve fikirleri belirten bir olgudur (Marshal1,1999:407-408; Ünal, 2008: 102). Aidiyet veya bağlılık, bireyin, kendini bir gruba bağlı, bir grubun parçası olarak hissetmesidir. (Baymur, 1978: 67). Uyum, Yapısal İşlevsel yaklaşıma göre, bir bütünün parçaları arasındaki ahenk ve uygunluktur. Diğer ifade ile toplumu oluşturan alt sistemler arasındaki uygunluktur (Bottomore, Nispet,1990: 350-372). Sosyal bütünleşme ise, olumlu kültürel teması ifade eder. Bir yandan sistemin istikrarının bozulmaması öbür taraftan sistemin birlik halinde işbirliği içinde işlemesidir. Sosyal bütünleşme toplumsal uzlaşının eş anlamlısıdır (Marshall, 1999:2001; Ünal, 2008: 89).

Ünal'ın İzmir'de tespit ettiği gibi, göçmenler içinde yaşadıkları bölgeden yeni yerleşim yerlerine beraberinde getirdikleri kültür, gelenek örf- adet dil farklılıklarıyla gelmektedir. Göç aidiyet duygusunu zedelemekte bireyleri iki toplum arasında bırakmakta ne orada ne burada düşüncesine itmektedir. Göç eden insanlar, kültür, gelenek, örf-adet, dil (ağız farklılığı) gibi konularda kimlik aidiyet ve kuşak çatışması ile karşı karşıya kalmaktadırlar (Ünal, 2008: 6-7).

Rumeli 560 yıl Osmanlı egemenliğinde kalmıştır (İnbaş, 2003:17). Osmanlı devleti bir bakıma bir Balkan devletidir. Balkan ülkeleri ile Yörük boyları arasında yıllarca aynı tarih paylaşılarak ortak bir tarih oluşturulmuştur (Şimşir, 2003:331). Ancak 1683 de İkinci Viyana yenilgisi ve 1699'da yapılan Karlofça Antlaşması ile ilk kez toprak yitirilmeye, Osmanlı gerilemeye başlamış geri çekilme süreciyle göçlerde tersine dönmüş özellikle Balkanlardan Kafkaslardan Anadolu'ya kitle halinde göçler yaşanmıştır. Örneğin, Yunanistan'dan 1864'de 60 bin, 1885-1923 arasında 800 bin, 1923-1933 yılları arasında 400 bin Türk insanı Anadolu'ya göç etmek durumunda kalmıştır (Doğanay, 1991: 99-104). Türkiye nüfusunun yaklaşık 1/5'inin Balkan veya Rumeli kökenli olduğu belirtilmektedir (Ağanoğlu, 2001:343). II. Dünya savaşı öncesi milyonlarca insan etnik nedenlerden yer değiştirmiştir (Gençler, 2006:175; Ünal,2008:40).

Göçmenlerin yerli halkla sosyal bütünleşmesi dört açıdan ele alınabilir: Bunlar; aidiyet ve güven duygusu, işe sahip olma ve istihdam, yaşamın farklı alanlarında işlevsel olabilme ve sosyal hizmetlerden yararlanmadır (Gökçe vd., 1993: 20; Ünal, 2008: 234).

Anadolu'dan alınarak Balkanlara veya Rumeli'ye yerleştirilen göçmenlerin büyük çoğunluğu kırsal kesimden giden Yörüklerdir. Yörükler orada da kırsal alana yerleştirildiklerinden tekrar Anadolu'ya göç edinceye kadar yıllarca kimlik ve kültürlerini kaybetmeden koruyabilmişlerdir (Önder, 2007: 325; Ünal, 2008: 56).

www.esosder.org

Bu bir dış göç, yabancı göçü değildir. Çünkü 1913'te Balkanlar henüz Osmanlı yurdudur, oraya Yörükler zaten Anadolu'dan göç etmişlerdir. Anadolu onların anavatanıdır. Böylece geri dönüş ile anavatana tekrar kavuşmuşlardır.

Ünal'ın da İzmir'deki araştırmasında tespit ettiği gibi, Ilıca Kasabasında da Rumeli'den gelen göçmenler ile yerli halk arasında bazı sosyal ve kültürel doku farklılığı olmasına rağmen, Türk ve Müslüman olmalarından dolayı iki grup arasında sosyal bütünleşmede bir zorluk yaşanmamıştır. Diğer ifade ile göçmenler yerli kültürün norm ve değerlerine karşıt olmayan bir kültürel norm ve değere sahip olduklarından bütünleşme olumlu gerçekleşmiştir (Ünal, 2008: 56 214) Bazı farklılıklar olmasına rağmen iki grup arasında bir kültürel çatışma veya bir kültürel şok yaşanmamıştır.

Ilıcada göçmenlerle yerli halk arasında ufak ağız farklılığı vardır. Muhacirler Batı Anadolu ağzı ile konuşurken yerliler Doğu Anadolu ağzı ile konuşmaktadır. Ancak her iki grubun da konuştuğu dil saf Anadolu Türkçesidir. Dolayısıyla Ünal'ın da tespit ettiği gibi, burada ufak ağız farklılığından hareketle muhacirleri etnik grup gibi görmek asla mümkün değildir (Ünal,2008: 219, 230). Nayır'a göre; Rumeli göçleri Anadolu'ya taze bir kan katmıştır (Akt: Özcan, 1997: 209-210; Ünal, 2008:56).

Ilıca Kasabasındaki Rumeli muhacirleri, geçmiş anılara dayanarak ortak bir kimlik oluşturmuş, tarihine bağlı, dindar ve muhafazakâr, millet ve vatan sevgisiyle dolu, cemaat tipi bir sosyal yapı niteliği göstermektedir. Bu bulgular Ünal'ın (2008:224), verileriyle benzeşmektedir. Ilıca Kasabasında hem göçmenler hem de yerliler cemaat tipi bir sosyal yapıya sahip ve aralarında birincil ilişkiler geçerli olduğundan sosyal bütünleşme kolay olmuştur. Ünal'ın bulgularında da göçmenler, cemaat tipi bir sosyal yapıya sahip ve aralarında birincil ilişkiler geçerli olduğundan sosyal bütünleşmeleri kolay gerçekleşmiştir (Ünal, 2008: 64,219).

Anadolu'yu mesken tutmuş asırlarca bir arada yaşamış hâkim kültürü Türk Milletinin oluşturduğu insanlar; din, mezhep, etnik köken ayrımını aşmış, Selçuklular, Osmanlılar ve Türkiye Cumhuriyeti döneminde birbirleriyle iç içe yaşayarak akraba olmuşlar örnek bir toplumsal bütünleşme gerçekleştirmişlerdir (http://www.nehaber.com/ 09.11.2005; Halaçoğlu, 2009:xvıı). İnsanlık tarihi hiçbir zaman ve hiçbir coğrafyada duru, saf bir toplum ortaya çıkarmamıştır. Hele Anadolu, Ortadoğu, Balkanlar ve Kafkasya gibi coğrafyalarda bu imkânsız gibidir.

www.esosder.org

Bu gerçekten hareketle bugün Anadolu'ya bakıldığında Türk Milleti adı altında çeşitli etnik ve dinsel kökenden gelen insanların bir kilim deseni gibi görkemli bütüncül bir yapı oluşturup varlığını sürdürdüğü görülür. Bu çalışmada yapılmak istenen, rengin bir tonuna takılıp, desenlerin sadece birini öne çıkartıp, diğerlerini görmezden gelmek değildir. Bunun yerine o muhteşem kilim desenleri ve renk tonlarını inceleyerek bu desen ve renklerin bütün içinde ayrı ayrı işlevlerini belirlemek, daha sonra nasıl ahenkli bir bütün oluşturduklarını ortaya koymak, bu medeniyet ve kültür mirasını bütün ihtişamı ile korumanın yollarını aramaktır. Bu Türkiye'nin milli bütünlüğü açısından zorunludur.

5. SONUÇ

Bu çalışmada Ilıca Kasabasında iskân edilen Rumeli Yörüklerinin tarihi ve yaşadıkları göç serüveni açıklanmış, göç ve iskân olgusunun bu Rumeli Yörük oymağı üzerindeki etkileri ve göçüp geldikleri yerde yerli halkla yaşanan uyum ve sosyal bütünleşme sorunları tespit edilerek incelenmiştir. Bu incelenmeden şu sonuçlar çıkarılabilir.

Ilıca Kasabası, Kahramanmaraş İlinin 66km kuzey-batısında etrafı Torosların uzantıları ormanlı dağlarla çevrili düz bir alanda kurulmuş, merkez ilçeye bağlı, adını sahip olduğu kaplıcalarından alan, kaplıca ve sağlık turizminin oldukça geliştiği, bu nedenle çevre köylerin cazibe merkezi olan, ilçe olma çabalarını sürdüren büyük ve ilginç bir kasabadır. Kasaba, köy ile kent arasında bir ara yerleşim birimidir.

Rumeli Yörükleri, Osmanlı Devletinin son dönemlerinde 1912-1913'de yaşanan Rumeli'nin kalbinde acı bir yara bırakan Balkan Harbi sırasında Selanik'in Langaza kazasından göç ettirilip bugünkü Ilıca Kasabasına ve çevresindeki Süleymanlı (Zeytun) ve Kışla köylerine yerleştirilmiştir. Osmanlı döneminde Zeytun kaza, Ilıca ise köy idi. Muhacirler yerleştikten sonra Zeytun müdürlükle yönetilen çevre köylerin nahiye merkezi oldu. Hayatı tam bir göç serüveni olan bu Yörük oymağına yeni yerleşim yerlerinde Selanik muhacirleri adı verilmiştir.

Göç, belli bir zaman ve mekândaki insanların gönüllü, gönülsüz, sosyal veya siyasi şartlardan ötürü bir mekân değişikliğidir. Göç, demografik, sosyolojik, siyasi, antropolojik, psikolojik, ekonomik boyutları olan çok yönlü bir olgudur. Göç doğum, ölüm faktörlerinin yanında nüfusu etkileyen bir üçüncü faktördür. Bugün dünyanın birçok ülkesinin demografik, sosyal, kültürel ve ekonomik yapısını göçlerin şekillendirdiği söylenebilir.

www.sosder.org

Oğuz Türkleri VIII. Yüzyılda İslam'ı kabul ettiler ve sonra Türkmen adını aldılar. Orta Asya'dan Batı ve Güney Anadolu'ya yani Akdeniz ve Ege Bölgelerine göç edip yerleşen Oğuz tipini yansıtan topluluklara Yörük adı verilmiştir

Yörük, "yürümek fiilinden yapılma, Anadolu'ya gelip yurt tutan göçebe Oğuz boylarını (Türkmenleri) ifade eden bir kelimedir. Yörük, genel olarak Anadolu'da ve Rumeli'de göçebe hayatı yaşayan Türk oymaklarına verilen addır.

Osmanlıya göre, Meriç nehri ile Tuna nehirleri arası ve sık ormanlarla kaplı Balkan Dağları silsilelerinin uzandığı geniş alandaki ülkelerin genel adı "Rumeli"dir. Osmanlının mührünü vurduğu Balkanlarda dört-beş asır yaşayan kalıcı izler bırakarak buraları yurt edinen Evlad-ı Fatihan olarak da anılan Türk boylarına Rumeli Yörükleri adı verilmiştir. Fatih zamanında Rumeli'deki Yörüklere Allah yolunda gaza ve cihat ettiklerinden dini mübin adına hizmet ettiklerinden dolayı, Evlad-ı Fatihan adı verilmiştir

Rumeli Yörükleri veya muhacirlerin tarihi; Orta Asya'dan Anadolu'ya, Anadolu'dan Rumeli'ye, Rumeli'den tekrar Anadolu'ya yapılan uzun bir göç serüveninin hikâyesi ve türküsüdür.

Selçuklular ve Osmanlılar, zamanında konargöçer Yörük oymaklarının büyük çoğunluğu devlet eliyle planlı ve sistemli bir şekilde belirli yerlere toprağa yerleştirildi. İskân beşeri yerleşimdir. Oymak, dil ve kültür yönünden büyük bir türdeşlik gösteren, birçok obadan oluşan, yapısındaki aileler arasında toplumsal, ekonomik, dini, kan veya evlilik bağları bulunan göçebe veya yerleşik nitelikteki topluluktur.

I. Murat ve Yıldırım Beyazıt, zamanında Manisa (Saruhan) Yörüklerinin Rumeli'de Filipe, Serez ve Vardar Ovasına yerleştirildiğini belirtmektedir. Balkanlara yerleştirilen Türklerin çoğunluğunu Karamanoğullarının ve Aydınoğullarının oluşturduğu belirtilmektedir. Rumeli'de Yörüklerin en yoğun yaşadığı yer olarak Selanik bilinmektedir. Selanik Osmanlının önemli bir merkezidir. Selanik o gün Rumeli'nin İstanbul'u gibidir.

Rumeli Yörüklerinin yaşadıkları yerler yayla kışla oba gibi isimlerle anılmakta yarı göçebe bir hayatı yansıtmaktadır. Yörüklerin yönetim yapısı, oba, oymak, boy ve ulus şeklindeydi. Yaylak ve kışlaklarda, bir soyun yaşadığı alana oba denirdi. Bu terim, bugün Ilıca Kasabası'ndaki mahallelerde Aşağı Oba, Orta Oba, Yukarı Oba adlarıyla yaşamaktadır.

Sosyal bütünleşme olumlu kültürel teması ifade eder. Bir yandan sistemin istikrarının bozulmaması, öbür taraftan sistemin birlik halinde işbirliği içinde işlemesidir. Sosyal bütünleşme toplumsal uzlaşının eş anlamlısıdır. Anadolu'yu mesken tutmuş asırlarca bir arada

www.esosder.org

yaşamış hâkim kültürü Türk Milletinin oluşturduğu insanlar; din, mezhep, etnik köken ayrımını aşmış, Selçuklular, Osmanlılar ve Türkiye Cumhuriyeti döneminde birbirleriyle iç içe yaşayarak akraba olmuşlar örnek bir toplumsal bütünleşme gerçekleştirmişlerdir.

Ilıca Kasabasında da Rumeli'den gelen göçmenler ile yerli halk arasında bazı sosyal kültürel doku farklılığı olmasına rağmen, Türk ve Müslüman olmalarından dolayı iki grup arasında sosyal bütünleşmede bir zorluk yaşanmamış, bütünleşme olumlu gerçekleşmiştir. Ilıca Kasabasında hem göçmenler hem de yerliler cemaat tipi bir sosyal yapıya sahip ve aralarında birincil ilişkiler geçerli olduğundan sosyal bütünleşme kolay olmuştur.

Ilıcada Kasabasında insanlar bir kilim deseni gibi görkemli bir yapı oluşturup bütünlük içinde varlığını sürdürmektedir. Bu çalışmada, rengin bir tonuna takılıp, desenlerin sadece birini öne çıkartıp, diğerleri görmezden gelinmemiştir. Burada o muhteşem kilim desenleri ve renk tonları incelenmiş, bu desen ve renklerin bütün içinde ayrı ayrı işlevleri belirlenip, daha sonra nasıl ahenkli bir bütün oluşturdukları ortaya konmaya çalışılmıştır.

6. KAYNAKÇA

AĞANOĞLU, H.Yıldırım. (2001), **Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Balkanların Makûs Talihi Göç,** İstanbul: Kum Saati Yayınları.

AHMET REFİK (1989), **Anadolu'da Türk Aşiretleri**, İstanbul: Enderun Yayınları.

AKDAĞ, Emin, (2005), **Şahitlerin Dilinden Unutulan Büyük Göç 1923 Türk –Yunan Nüfus Mübadelesi**, İstanbul: Zaman Kitap Feza Gazetecilik AŞ.

AKKAYAN, Taylan, (1979), **Göç ve Değişme**, İstanbul: İstanbul Üniversitesi. Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 2573.

ALP, İlker, (1990), **Belge ve Fotoğraflarla Bulgar Mezâlimi (1878 –1989),** Ankara: Trakya Üniversitesi Yayınları.

ARI, Oğuz, (1960), **Bulgaristanlı Göçmenlerin İntibakı, 1950-51'de Bursa'ya İstanbul'a İskân Edilenlerin İntibakı İle İlgili Sosyolojik Araştırma**, Ankara: Rekor Matbaası.

ARSLAN, Hüseyin, (2001), **16.yüzyıl Osmanlı Toplumunda Yönetim, Nüfus, İskân, Göç ve Sürgün,** İstanbul: Kaknüs Yayıncılık.

ARSLAN, Sezer, (2008), **Balkan Savaşları Sonrası Rumeli'den Türk Göçleri ve Osmanlı Devletinde İskânları** (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Edirne: Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

BAYMUR, Feriha, (1978), **Genel Psikoloji,** İstanbul: İnkilap ve Aka Kitabevleri Koll. Şti.

BOTTOMORE, Tom ve NİSBET, Robert,(1990), **Sosyolojik Çözümlemenin Tarihi,** (Çev: Mete Tuncay ve Aydın Uğur), Ankara: Verso Yayıncılık.

ÇAVUŞOĞLU, Halim, (1999), **Bursa'da Yerleşik Yugoslavya-Makedonya Göçmenlerinin Sosyo Kültürel Yapısı ve Sosyal Bünye ile Bütünleşme Durumu,** (Basılmamış doktora tezi), Ankara: Hacettepe Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

DEVELLİOĞLU, Ferit, (1970), **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat,** Ankara: Doğuş Ltd.Şti., ss.539.

DOĞANAY, Hayati, (1991), **Demografya (Nüfus Bilimi**) 2. Basım, Erzurum.

www.e-sosder.org

DOĞANAY, Filiz,(1997), Türkiye'ye Göçmen Olarak Gelenlerin Yerleşimi DPT YBM 1997, **http://www2.dpt.gov.tr**/dptweb/ekutup96/doganayf/gocmen.html (15,05,2011).

ERÖZ, Mehmet, (1991), **Yörükler**, Ankara: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayını.

EYİCİL, Ahmet, (1999), **Osmanlı'nın Son Döneminde Maraş'ta Ermeni Siyasi Faaliyetleri**, Ankara: Gün Yayıncılık.

GAZİANTEP VALİLİĞİ, (2002), **Orta Asya'dan Anadolu'ya Bir Göçün Türküsü Barak Türkmenleri,** Gaziantep: Gaziantep Valiliği Kültür Yayını.

GENÇLER, Ayhan, (2006), "Avrupa Birliğinin Göç Politikası", **Sosyal Siyaset Konferansları 49, Prof. Dr. Turan YAZGAN'a Armağan Özel Sayısı,** ss.173-198, İstanbul.

GÖKALP, Ziya, (1992), **Kürt Aşiretleri Hakkında Sosyolojik Tetkikler,** (Haz. Şevket Beysanoğlu), İstanbul: Sosyal Yayınlar.

GÖKBİLGİN, M Tayyip, (1957), **Rumelide Yörükler, Tatarlar ve Evlad-ı Fatihan**, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.

GÖKBUNAR, Ali Rıza, (2003) "Osmanlı Devleti'nde Yörüklerin Göçerlikten Yerleşik Yaşama Geçirilmesinde Uygulanan Vergi Politikaları ve Sosyal Sonuçları", **Manisa: Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi,** I (2).

GÖKÇE, Birsen vd., (1993), **Gecekondularda Aileler Arası Geleneksel Dayanışmanın Çağdaş Organizasyonlara Dönüşümü,** Ankara: TC Başbakanlık Kadın ve Sosyal Hizmetler Müsteşarlığı Yayını.

GÖKÇE, Gökhan, (2011), **Rumeli'ye Veda,** İstanbul: Kaynak Yayınları.

GÜLER Ali, (2000), Karaman **http://www.konya.gov.tr**/ataturk/hemsehri.htm (11.05.2006).

GÜN, Zübeyit, (2006), Psikolojide, Göç Çalışmalarındaki Metodolojik Problemler ve Çözüm Önerileri, http://**www.turkpsikolojibulteni.com**/PDF/TPB/38.pdf 12(38), ss.27-41, (15,05, 2011).

HALAÇOĞLU, Yusuf, (2006), **XVIII. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nun İskân Siyaseti ve Aşiretlerin İskânı**, Ankara: T.T.K. Yayınları.

HALAÇOĞLU, Yusuf, (2009), **Anadolu'da Aşiretler, Cemaatler, Oymaklar 1453-1650**, C.I, Ankara: T.T.K. Yayınları.

HESS,B.B., MARKSON,E.W., STEİN, P.J., (1988), **Sociology,** New York: Mac Millan Publishing Company.

İLTER, Erdal, (1988), **Ermeni Meselesinin Perspektifi ve Zeytun İsyanları**, Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları:89.

İNBAŞI, Mehmet, (2000), "Rumeli Yörükleri" **Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler Sempozyumu Bildirileri,** 14 Mayıs 2000 Tarsus (Yayına Hz. Tufan Gündüz), Tarsus: Yörük Türkmen Vakfı Yayınları No:3, ss.145-182.

İBRAHİMGİL, Mehmet Z., (2003), "Balkanlardaki Kültür Mirasımızla İlgili Genel Bir Değerlendirme" **Balkan Türkleri; Balkanlarda Türk Varlığı,** (Der. E. Türbedar) Balkan Araştırmaları Dizisi 9, Ankara: ASAM Avrasya Stratejik Araştırmalar Merkezi Yayınları, ss.191- 223.

İSEN, Mustafa. (1997), "Balkanlarda Osmanlı Dönemi Türk Edebiyatı"**, Başlangıcından Günümüze Kadar Türkiye Dışındaki Türk Edebiyatları Antolojisi 7,** Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

İPEK, NEDİM, (2000), **Mübadele ve Samsun,** Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

www.esosder.org

İNBAŞI, Mehmet, (2003), "Tarihsel Perspektif: Türklerin Balkanlara Yerleşmesi", **Balkan Türkleri; Balkanlarda Türk Varlığı,** Der. E Türbedar, Balkan Araştırmaları Dizisi 9, Ankara: Avrasya Stratejik Araştırmalar Merkezi Yayınları ss.1-17.

JAKSON J. A. (1986), **Migration**, Longman, New York.

KARPAT, Kemal H.,(2003), **Osmanlı Nüfusu (1830-1914): Demografik ve Sosyal Özellikleri,** (Çev.: B.Tırnakçı) İstanbul:Türkiye Ekonomik ve Tarih Vakfı Yayını.

KEARNEY, M.(1996), "From the Invisible Hand to Visible Feet: Antropological Studies of Migration and Development," **Theories of Migration,** Der: Robin Cohen, Edward Elgar, Publishing Limited England, ss. 324-404.

KIR, İbrahim, (1979), **Ilıca Köyünün (Zeytun Ilıcasının) Monografik Açıdan İncelenmesi,** (Basılmamış Lisans Tezi), Ankara: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, Sosyoloji Kürsüsü.

KIR, İbrahim, (1993), **GAP'tan Önce Harran Kasabası'nın Sosyal Yapısı** (Basılmamış Doktora Tezi), Elazığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KIR, İbrahim, (2003), "Barak Aşireti", **Fırat Üniversitesi Ortadoğu Araştırmaları Dergisi,** 1(1), ss. 219-240. Elazığ.

KIVRAK, Ramazan, (2000), **Fethiye'de Yörükler ve Karaçulha**, Fethiye: Şirin Reklam.

KIVRAK, Ramazan, (2008), **Yörük Obalarımız**, Ankara: Çetin Medya Grup.

KOCABAŞ, Süleyman, (2000), **Son Haçlı Seferi Balkan Harbi 1912-1913**, İstanbul: Vatan Yayınları.

KÜÇÜK Murat, (2005), **Bir Nefes Balkan**, İstanbul: Horasan Yayınları.

KÖPRÜLÜZADE, M. Fuat, (1923), **Türkiye Tarihi**, İstanbul.

KÖPRÜLÜ, M.Fuat, (1991),**Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu**, Ankara: T.T.K. Basımevi.

NAYIR, Yaşar Nabi, (1999), **Balkanlar ve Türklük,** İstanbul: Cumhuriyet Yayınları.

MARSHALL, G., (1999), **Sosyoloji Sözlüğü**, (Çev: O. Akınhay ve D. Kömürcü), Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

McCARTHY, Justin, (1998),**Ölüm ve Sürgün**, Çev. Bilge Umar, İstanbul: İnkılâp Yayınevi.

ORHONLU, Cengiz, (1987), **Osmanlı İmparatorluğunda Aşiretlerin İskânı**, İstanbul: Eren Yayıncılık.

OZANKAYA, Özer, (1984), **Temel Toplumbilim Terimleri Sözlüğü,** Ankara: Savaş Yayınları.

ÖNDER, Ali Tayyar, (2007), **Türkiye'nin Etnik Yapısı,** 13. Baskı, Ankara: Fark Yayınları.

ÖZCAN, Gencer, (1997), **"**Türk Dış Politikasında Süreklilik ve Değişim: Balkanlar Örneği" **Yeni Balkanlar Eski Sorunlar,** Yayına Hz. K Saybaşılı,ve G. Özcan, ss.209-201 İstanbul.

ÖZDEMİR, Emrah, (2006), 01:51, 8 Nisan 2006 (UTC) **Retrievedfromhttp://tr.wikipedia.org**/wiki/%C5%9Eark%C3%B6y%2C_Tekirda%C4%9F, (03.05.2006).

ÖZTUNA, Yılmaz, (2006), **Avrupa Türkiye'sini Kaybımız Rumeli'nin Elden Çıkışı, Babıâli,** İstanbul: Kültür Yayıncılık.

ÖZEY, Ramazan, (2006), "Balkanların Coğrafi Yapısı", **Balkanlar El Kitabı**, Çorum: Karam & Vadi Yayınları.

SLOANE, M. William, (1987), **Bir Tarih Laboratuarı Balkanlar,** Çev. Sibel Özbudun, İstanbul: Süreç Yayınları.

SÜMER, Faruk, (1952), **"XVI. Asırda Anadolu, Suriye ve Irakta Yaşayan Türk Aşiretlerine Umumi Bir Bakış",** İstanbul: İFM. Exı, ss.511.

www.sosder.org

SÜMER, Faruk, (1999), **Oğuzlar (Türkmenler), Tarihleri- Boy Teşkilatı- Destanları,** İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayını.

ŞEMSEDDİN SAMİ, (1989), **Kamus-ı Türkî,** , İstanbul: Enderun Kitabevi.

ŞENER, Cemal, (2006), **Türkiye'de Yaşayan Etnik ve Dinsel Gruplar,** Beşinci baskı, İstanbul: Etik Yayınları.

ŞİMŞİR, Bilal, N., (2003), "Türkiye ve Balkanlar, Balkan Türkleri" **Balkanlarda Türk Varlığı,** Der. E Türbedar, Balkan Araştırmaları Dizisi 9, Ankara: Avrasya Stratejik Araştırmalar Merkezi Yayınları ss. 328-347.

TAŞDELEN, H. Musa, (1997), **Göçerlerin Şehirleşmesi (Beritan Aşireti Örneği),** İstanbul: Turan Yayıncılık.

TDK (Türk Dil Kurumu), (1988), **Türkçe Sözlük,** Hz.: Hasan Erden vd., Cilt: I- II, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayını.

TÜRKAY, Cevdet, (1979), **Başbakanlık Arşiv Belgelerine Göre, Osmanlı İmparatorluğunda Oymak, Aşiret ve Cemaatler,** İstanbul: Anda Yayınları.

TÜRKDOĞAN, Orhan, (1998a), **Etnik Sosyoloji**, İstanbul: Timaş Yayınları.

TÜRKDOĞAN, Orhan, (1998b), **Güneydoğu Kimliği**, (2.baskı), İstanbul: Alfa Yayıncılık**.**

TÜRKYILMAZ, Ahmet, vd. (1998), **Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göceden Ailelerin Sorunları**, Ankara: Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı Yayınları, No:115.

ÜNAL, Serdar, (2008), **Sosyal Bütünleşme ve Kimlik Bağlamında Türkiye'deki Balkan Göçmenleri Üzerine Bir Değerlendirme (İzmir'den Bir Örneklem),** (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

YALÇIN, Cemal,(2004), **Göç Sosyolojisi**, Ankara: Anı Yayıncılık.

http://**www.nehaber.com**/go.php?url=http://www.ilkhaber.com.tr/sove.htm (09.11.2005).

http://**sahinozgul.sitemynet.com**/ ozgunsozluk/id15.htm (30.10.2006):

http://**www.heddam.com**/ataturk/Ailesi.asp (11.05.2006).

Kaynak Kişiler:

Kahir Kaçmaz K.Maraş Ilıca Köyünde doğmuş ve orada vefat etmiştir. Doğum ölüm tarihi tespit edilememiştir. Ancak1979 yılında köyün en yaşlılarından biri idi.

Fatma Kılınç (1896-1980) Langaza doğumlu Oymak başı Arif Hocanın kızı

Mümin Kır, (H.1326, 1910- 1998) Ayvalık doğumlu

Mümin Aydoğan (H.1336, 1920-2008) Haruniye (Düziçi) doğumlu

Ahmet Özdemir, 1925 K.Maraş doğumlu

Ramazan Aydoğan,1930-2008 K.Maraş doğumlu

Halil İbrahim Özsefil, 1930 K.Maraş doğumlu

Ramazan Kır, 1930 K.Maraş doğumlu

Memiş Kocatepe, 1930 K.Maraş doğumlu

Zeki Taşdemir, 1931 K.Maraş doğumlu

Bayram Kır, 1944 K.Maraş doğumlu

İbrahim Kılınç, 1948 K.Maraş doğumludur.

www.e-sosder.com